

Shirkiin Aakhiratti Salphinna Guddaatti Nama Geessa-Kutaa 3

Description

Sanamoonni, saalihoonni fi uumamtoonni biroo isaan gabbaraa turan isaan kijibsiisuu fi mormuu
 Guyyaa Qiyaamaa sanamoonni (siidaan), namoonni gaggaariin (saalihonni), malaaykonni fi uumamtoonni biroo sobaan gabbaramaa turan namoota isaan gabbaran (waaqefatan) ni mormu. Rabbiin subhaanahu wa taâ€TMaalaa ni jedha:

﴿وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا مَكَانَكُمْ أَنْتُمْ وَشُرَكَاؤُكُمْ فَزَيْلَنَا بَيْنَهُمْ وَقَالَ شُرَكَاؤُهُمْ مَا كُنْتُمْ إِيمَانًا تَعْبُدُونَ ﴿٢٨﴾ فَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ إِنْ كُنَّا عَنِ عِبَادَتِكُمْ لَغَافِلِينَ ﴿٢٩﴾ هُنَالِكَ تَبْلُواً كُلُّ نَفْسٍ مَا أَسْلَفَتْ وَرُدُّوا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقِّ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٣٠﴾﴾

â€œGuyyaa hunda isaanii walitti qabnee ergasii warra [Rabbiitti] waa qindeessaniin, â€œIsinii fi shariikonni keessan bakka keessan qabadhaa!â€ jennuun [yaadadhu]. Ergasii isaan addaan baafna. Shariikonni isaanii ni jedhu, â€œIsin nu gabbaraa hin turre. Nu fi isin jidduutti ragaa taâ€TMuuf Rabbiin gahaadha. Ibaadaa (gabbarii) keessan irraa nuti gaafiloota turre.â€ Achitti nafseen hundi wanta dabarsite beekti. Gara Rabbii Mawlaa isaanii haqa taâ€TMetti deebifamu, wanti isaan kijibaan uumaa turan isaan jala bade.â€ Suuratu Yuunus 10:28-30

Asitti **shariikonni**- wantoota namoonni Rabbii gaditti gabbaraa (waaqefataa) turaniidha. Guyyaa uumamtoota hunda qorannoo fi jazaaf walitti qabnu yaadadhu. Ergasii namoota Rabbiin waliin waan biraat gabbaraniin (waaqefataniin), â€œIsinii fi shariikonni isin **Rabbii gaditti gabbaraa turtan bakka keessan dhaabbadhaa**.â€ Jennaan. Itti aanse, mushrikoota fi wantoota isaan gabbaraa turan (shariikota) addaan baasna. Mushrikootaa fi wanti isaan gabbaraa turan qaamaa fi qalbiin addaan fageefamu. Addunyaa keessatti jaalala qulqulluu erga isaanifi baasanii booda diinummaan cimaan isaan jidduutti uumama. Jaalalli suni gara jibbummaa fi diinumaatti jijjirama. Wantoonni isaan Rabbii gaditti waaqefataa turan (shariikonni) isaan irraa qulqullaâ€TMu [1] Akkana jechuun isaan mormu, â€œIsin nu gabbaraa hin turre.â€ Kana jechuun isin dhugaadhaan nu waaqefachaa hin turre. Garuu fedhii qullaa keessanii fi sheyxananaa waaqefachaa (gabbaraa) turtan. [2] Sheyxananni Rabbiitti amanuu fi hojii gaggaarii hojjachuu irraa isaan dhoowwa, Rabbii tokkicha gabbaruu dhiisanii wanta biraat akka gabbaran isaan ajaja. Namoonni kunniinis sheyxanaf ajajaman. Kanaafu dhugaadhaan sheyxanana gabbaraa turan. Namni Rabbiin faallessu (maâ€TMasiyaa) keessatti Rabbiin ala kan biraatiif ajajame, wanta kana

gabbaree jira. Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa ni jedha:

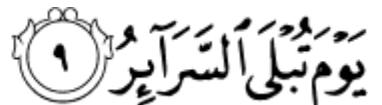
﴿۵۰۰۱﴾ أَلَمْ أَعْهَدْ إِلَيْكُمْ يَبْنَىٰ آدَمَ أَن لَا تَعْبُدُوا الْشَّيْطَانَ إِنَّهُ وَلَكُمْ عَدُوٌ مُّبِينٌ ﴾۶۱﴾ وَأَنْ أَعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ

â€œYaa ilmaan Aadam! Sheyxaana hin gabbarinaa, dhugumatti inni isiniif diina ifa bahaadha. Ana qofa gabbaraa, kuni karaa qajeeladha.â€ jechuun isiniif hin dhaamnee?â€ Suuratu Yaasin 36:60

Ergasii mushrikoonni wantoota gabbaran kanniin waliin ni falmu. Eeyyeen isin gabbaraa turre jedhuun. Wantoonni isaan gabbaraa (waaqefachaa) turanis ni jedhu, â€œNu fi isin jidduutti ragaa taâ€™uuf Rabbiin gahaadha. Ibaadaa keessan irraa nuti gaafiloota turre.â€ Kana jechuun yaa mushrikoota yoo nu hin dhugoomsin, nu gabbaruutti akka isin hin waamne, hin ajajnee fi kana isin irraa hin jaallanne Rabbiin nuu fi isin jidduutti ragaa taâ€™a. Ammas, akka isin Rabbii gaditti nu gabbaraa turtan nuti hin beeknu turre.[\[3\]](#) â€œgaafilootaâ€ warra wanta tokko quba hin qabne fi hin beekne.

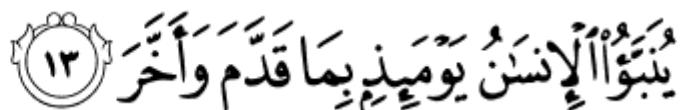
Wantonni Rabbii gaditti gabbaraman, gabbarii namootaa quba hin qaban, hin beekan. Fkn, sanamni (siidaan) namoonni gabbaran, gabbarri (waaqefanna) kana hin beeku. Sababni isaas, siidaan lubbu-dhabeenyi hin dhageenye fi hin argineedha. Ammas, nabiyoonni fi saalihonni namoonni isaan gabbaru quba hin qaban. Sababni isaas, nabiyoonni fi saalihonni kunniin waan duâ€™aniif wanta namoonni hojjatan hin dhagayan, hin argan. Kanaafu, Guyyaa Qiyaamaa namoota isaan gabbaraniin, â€œIsin nu gabbaru keessan quba hin qabnuu turre.â€ Jechuun isaan mormu. Ergasii namoonni kunniin gaabbii cimaa gaabbi, salphinna guddaa salphatu.

â€œAchitti nafseen hundi wanta dabarsite beekti.â€ Kana jechuun Guyyaa Qiyaamaa iddoor qorannootti nafseen hundi waan gaaris taâ€™e badaas taâ€™ee wanta hojjatte dabarsite ni beekti. Akkuma Rabbiin oltaâ€™aan jedhe:

â€œGuyyaa iccitiwwan qoratamanâ€ Suuratu Ax-Xaariq 86:9[\[4\]](#)

Guyyaan Qiyaamaa Guyyaa iccitiin namni dhokse hundi qoratamuu fi ifatti bahuudha. Badaa fi gaariin, dhugaa fi sobni addaan baafama, ifatti baha. Kanaafu, namni hundu wanta hojjate dabarsee fi firii hojji isaa sirritti beeka.

â€œ**Namni Guyyaa san wanti inni dabarfatee fi duubatti dhiise itti himama.**â€ Suuratu Al-Qiyaamah 75:13

Wanti inni dabarfatee jechuun gaariis taâ€™ee badaa irraa wanta hojjatee dabarse. **Wanti inni duubatti** dhiise immoo wanta dirqama isatti taâ€™ee osoo hin hojjatin kan dhiisedha. Fkn, salaata, zakaa, sooma fi kkf.

â€œ**Gara Rabbii Mawlaa isaanii haqa taâ€™etti deebifamu**â€ Kana jechuun Guyyaa san mushrikoonni kunniin gara wanta gooftaa keenya jechuun kijibaan odeessanitti osoo hin taâ€™in gara Rabbii Gooftaa fi tooâ€™ataa isaanii haqa taâ€™etti deebifamu [5] Ergasii wanta hojjataa turanii jazaa isaaniif kafala.

â€œ**wanti isaan kijibaan uumaa turan isaan jala bade.**â€ Kana jechuun wanti isaan kijibaan Rabbiin waliin gabbaraa turan isaan jalaa bade. [6]

Namoonni Rabbiin alatti wanta biraan waaqefatan, wanti isaan waaqefatan kuni â€˜Rabbiin biratti shafaâ€™aa (jaarsummaa) nuuf taâ€™a yookiin Isatti nu dhiyeessa ykn nu fayyada ykn miidhaa nurraa deebisa.â€™ jechuun gabbaraa (waaqefataa) turan. Garuu Guyyaa Qiyaamaa wanti sobaan odeessan kuni isaan jalaa bade. Kana jechuun wanta odeessan kana dhugaa taâ€™e hin argatan. Adabbiin akka isaan irraa deebiâ€™uuf wanti isaan gabbaraa (waaqefataa) turan shafaâ€™aa (jaarsumma) isaaniif hin taâ€™u, isaan hin fayyadu, adabbiis isaan irraa hin deebisu. Haala kanaan, namoonni sanama ykn nabiyyoota ykn malaaykota ykn waliyyoota ykn uumamtoota biroo waaqeffatan (gabbaran) ni salphatu.

Guduunfaa

Namoota keessaa namoonni gariin â€œNabiyyoonni ykn saalihoonni (namoonni gaggaariin) Rabbiitti dhiyoo waan taâ€™aniif shafaâ€™aa (jaarsummaa) nuuf taâ€™uâ€™echuun isaan kadhatu, gargaarsaa fi birmannaa irraa barbaadu, silati seenuf, wareega wareeguf, qabrii isaanii biratti sujuuduf, gosoota ibaada birootin isaanitti dhiyaatu. Inuma yeroo rakkoo, yaa Rabbii na dhaqqabi jechuu dhiisanii, yaa ebalu na dhaqqabi jedhu. Ebaluun isaan jedhan kuni nama duâ€™e kan kadhaa isaanii hin dhageenyedha. Haala kanaan, namoonni kunniin Rabbii oltaâ€™aan alatti nabiyyoota ykn saalihota gabbaru (waaqefatu).

Guyyaa Qiyaamaa salphinni isaanii ifatti baha. Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa qabrii keessaa kaasee nama hundaa erga walitti qabee booda, namoota Isaan alatti wanta biraan gabbaraniin â€œIsinii fi shariikonni keessan bakka keessan qabadhaa!â€ jedhaan. Ergasii isaanii fi wantoota isaan gabbaran addaan baasa. San booda isaanii fi wantoota gabbaran jidduutti wal falmiin ni uumama. Sanamoonni (siidaan) ykn saalihonni ykn uumamtooni biroo isaan addunyaa irratti gabbaraa (waaqefataa) turan waa sadin isaan mormu:

Iffaa-Akkana jedhuun â€œIsin nu gabbaraa hin turre.â€ Sababni isaas, nuti akka nu gabbartan isin hin ajajne, gabbarri keessanittis hin gammanne. Kana irra, sheyxaana gabbaraa turtan. Sababni isaas, sheyxaanatu kanatti isin ajaje.

2ffaa-Yoo nu hin dhugoomsin nuu fi isin jidduutti Rabbiin ragaa bahuuf gahaadha. Sababni isaas, Inni waan hundaa beekadha, argaadha, dhagayaadha.

3ffaa-Isin akka nu gabbaraa (kadhabchaa, gargaarsaa fi birmannaa nurraa barbaadaa) turtan quba hin qabnu.

Ergasii namni hundu wanta addunyaa irratti hojjate dabarse ni beeka. Kijibni namoonni nabiyyoota ykn saalihota ykn wanta biraan gabbaraa turanii ni bada. "Shafaâ€™aa (jaarsummaa) nuuf taâ€™uâ€™echuun isaan gabbaraa turan. Kunoo shafaâ€™aa isaaniif hin taâ€™an. Inumaa diina isaanitti taâ€™u. Wanti isaan kijibaan odeessaa turan ni bada. Kanaafu, namni nabiyyoota ykn saalihoota duâ€™an ykn malaaykota ykn jinni kadhachuu, gargaarsaa fi birmanna irraa barbaadu, silati seenufi, wareega wareegufi, ibaadaa biroo isaaniif gochuu irraa of quachuu fi fagaachu qaba. Taâ€™uu baannan, boru Guyyaa Qiyaamaa ni salphata.

Kitaabban wabii:

- [1] Tafsiiru Muyassar-212, Tafsiiru As-Saâ€™dii-416
- [2] Maâ€™aariju Tafakkuri wa daqaaâ€™iqu tadabburi-10/98
- [3] Madda olii, Tafsiiru Ibn Kasiir-4/397
- [4] Tafsiir Ibn Kasiir-4/398
- [5] Tafsiiru Xabarii-12/175
- [6] Maddoota olii

Date Created

June 12, 2020

Author

admin